

Diari de les idees - Una Turquía cada vez más girada hacia el este

Las elecciones presidenciales turcas no solo parecen haber demostrado la invencibilidad de Erdoğan, sino también, una vez más, la debilidad crónica de sus adversarios que no son capaces de convencer y movilizar a las masas para defender lo que queda del sistema democrático. Recep Tayyip Erdoğan, que ha dominado la escena política turca durante dos décadas, no solo ha conseguido mantener la mayoría en el Parlamento —al obtener unos 320 escaños de un total de 600—, sino que ha acabado revalidando su mandato después de no superar por poco el 50% de los votos en la primera vuelta. De alguna manera, es una repetición del guion del referéndum de abril de 2017, que otorgó a Erdoğan, por un estrecho margen, unos poderes extremadamente reforzados para diseñar un sistema autocrático. Desde entonces, el presidente turco ha silenciado aún más a los medios de comunicación, desmantelado el estado de derecho y ha acabado con la práctica de la separación de poderes, ya que también controla instituciones clave, como la Junta Electoral Suprema, el Consejo Supremo de Radio y Televisión y la Dirección de las Tecnologías de la Información.

En lo que respecta al análisis de los resultados, Kemal Kılıçdaroğlu ha ganado en todas las

provincias de la costa mediterránea, incluida la ciudad de Esmirna, unas regiones donde su partido ha tenido tradicionalmente una fuerte presencia. Kılıçdaroğlu también parece haber ganado en Estambul y en la capital, Ankara, con lo cual el dicho de «quien gobierna en Estambul gobierna en Turquía» ya no es válido. En el sudeste del país, en las zonas afectadas por los terremotos del mes de febrero, Erdoğan ha obtenido un fuerte apoyo a pesar de su respuesta inicial deficiente del gobierno y hasta se ha impuesto en provincias donde su rival había ganado en la primera vuelta. Sin sorpresa, más al este, en las regiones de población kurda, la alianza informal de Kılıçdaroğlu con el partido prokurdo Yeşil Sol ha comportado un resultado muy favorable a la oposición, mientras que, en el centro de Anatolia, Erdoğan ha obtenido una contundente victoria.

La imprevisibilidad del electorado ha demostrado ser superior a las capacidades de previsión de la ciencia política. En efecto, la victoria de Erdoğan plantea una serie de cuestiones de fondo: ¿por qué esta continuidad en el poder? ¿Por qué la grave crisis económica, con la lira turca en su punto más bajo, una inflación que llegó al 85% el pasado mes de noviembre y que de media rondará este año el 42,5%, un banco central se está quedando sin divisas para afrontar la deuda y un PIB que no crecerá más del 3%, dos puntos por debajo de las previsiones del gobierno, no ha afectado al voto? ¿Por qué la más que cuestionable actuación del gobierno a raíz de los terremotos del pasado febrero no ha hecho cambiar la orientación de los votantes en las zonas más afectadas, como habría sido lógico?

De alguna manera, la clave radica quizá más en las debilidades de la oposición que en la fortaleza del presidente. Efectivamente, el líder opositor Kılıçdaroğlu es una personalidad política sin demasiada relevancia que se ha encontrado al frente de la coalición unida de la oposición porque el único que podía haber vencido a Erdoğan, el alcalde de Estambul Ekrem İmamoğlu, quedó fuera de juego debido a la intervención de un poder judicial al servicio del presidente. Además, la coalición liderada por Kılıçdaroğlu es muy heterogénea y se constituyó más bien como grupo anti-Erdoğan. Finalmente, el líder opositor era considerado por muchos turcos como el candidato de los americanos y de sus aliados europeos. El apoyo explícito del presidente Joe Biden y la reunión de Kılıçdaroğlu con el embajador de Estados Unidos en Ankara han acabado teniendo un efecto búmeran, ya que nueve de cada diez turcos tienen una opinión negativa de Estados Unidos.

En cambio, para buena parte de la población, Erdoğan continúa siendo considerado como el garante de la identidad nacional y de los fundamentos religiosos, y como defensor de las ambiciones neo imperiales de un país que ha comenzado a considerarse otra vez como una gran potencia. Tanto es así, que juega simultáneamente en todas las mesas en las grandes crisis internacionales, comenzando por la guerra de Ucrania con los acuerdos obtenidos para garantizar las exportaciones de cereales.

Paralelamente, tampoco podemos obviar el doble juego de la mayoría de los políticos de la UE respecto a Turquía. Si durante sus veinte años en el poder, el presidente turco ha sido, por un lado, criticado por su política cada vez más autocrática (se habla de unos 40.000 presos políticos), la pésima gestión de la economía o su papel en la guerra de Siria, por otro, la permanencia de Erdoğan en el poder ha permitido a los líderes de la UE eludir la

cuestión de la adhesión de Turquía.

En este sentido, el presidente turco ha tenido un papel político útil, ya que ha permitido a la UE descartar cualquier negociación seria con Ankara. Mientras que bajo el poder de Erdoğan Turquía se ha alejado de los valores europeos, el proceso de adhesión se ha parado completamente. Ahora mismo, la idea de que Turquía sea miembro de la Unión Europea ya no es un objetivo creíble, porque el país no cumple con los criterios de Copenhague que incluyen garantías sobre el estado de derecho, los derechos humanos y la protección de las minorías, y son condición *sine qua non* para cualquier país que quiera unirse a la UE. Por otro lado, la paralización de las negociaciones también permite dejar de lado un punto de fricción importante como es el contencioso de Chipre, cuya parte norte es ocupada por Turquía desde 1974, y que Nicosia quiere resolver antes de permitir el establecimiento de vínculos más estrechos entre la UE y Ankara.

Así pues, parece que para la UE es más positivo mantener un tipo de relación más transaccional con un líder autoritario que una Turquía democrática que plantearía unos retos muy superiores, como retomar el proceso de adhesión de un país que cuenta con un importante contingente de población económicamente desfavorecida y de mayoría musulmana.

El día después de las elecciones dibuja una Turquía donde la geografía electoral confirma el elevado apoyo a Erdoğan y a su partido islamista en la Anatolia profunda, así como un perfil más opositor pro-occidental en las costas y la zona kurda. Asimismo, las demandas de modernización y de liberalización todavía no han encontrado un líder que las represente con éxito y pueda derribar la tendencia autoritaria e islamista de los últimos veinte años.

Estas elecciones han consolidado el poder de Erdoğan, y el panorama general de los diferentes partidos con representación parlamentaria indica que Turquía se inclina aún más hacia una extrema derecha con una mezcla de islamistas y nacionalistas radicales. En este contexto, es previsible que las conversaciones de adhesión permanezcan congeladas, que la actualización del pacto migratorio de 2016 sea altamente improbable, así como la de la unión aduanera UE-Turquía de 1995. Además, las disputas bilaterales entre Turquía y algunos miembros de la UE, como Grecia y Chipre, también comportan el riesgo de alimentar las tensiones entre Ankara y todo el bloque, a la vez que se podrían avivar las tensiones militares, sobre todo si Turquía retoma la exploración de hidrocarburos en aguas en disputa en el Mediterráneo oriental. Esto sin olvidar el papel cada vez más activo de Turquía en conflictos regionales, como por ejemplo el que opone a Azerbaiyán y Armenia por el territorio de Nagorno-Karabagh o su actitud de bloqueo frente al ingreso de Suecia en la OTAN.

En definitiva, el año 2023 puede pasar a los anales de la historia como un momento decisivo en que Turquía giró sociopolíticamente hacia el este, alejándose de sus segmentos laicos, siempre vulnerables y orientados hacia occidente, especialmente las mujeres y los jóvenes.

Política internacional y globalización

The Economist Henry Kissinger explains how to avoid world war three

En aquesta llarga entrevista a *The Economist*, Henry Kissinger analitza la situació geopolítica actual i apunta elements per evitar que la pugna entre la Xina i els Estats Units acabi provocant una guerra. Es mostra alarmat davant la creixent competència de la Xina i els Estats Units per la preeminència tecnològica i econòmica. En un moment en què Rússia llisca cap a l'òrbita de la Xina i la guerra enfosqueix el flanc oriental d'Europa, tem que la intel·ligència artificial potenciï la rivalitat sino-nord-americana. Arreu del món, l'equilibri de poder i la base tecnològica de la guerra estan canviant tan de pressa i de tantes maneres que els països no tenen un principi establert sobre el qual establir l'ordre. Si no en troben cap, potser recorrin per força. Afirmar que estem en la clàssica situació prèvia a la primera guerra mundial en què cap de les parts té gaire marge de concessió política i en què qualsevol alteració de l'equilibri pot comportar conseqüències catastròfiques. Kissinger dona alguns consells inicials als que aspiren a convertir-se en dirigents: "Identifica on ets. Cruadament". Seguint aquest principi, el punt de partida per evitar la guerra és analitzar el nerviosisme creixent de la Xina. Tot i la seva reputació de figura conciliadora amb el govern de Pequín, reconeix que molts pensadors xinesos creuen que els Estats Units estan en declivi i que, per tant, com a resultat d'una evolució històrica, els acabaran suplantant. Afirmar que als dirigents xinesos els molesta que els responsables polítics occidentals parlin d'un ordre mundial basat en normes, quan allò que realment volen dir és basat en les normes i l'ordre dels Estats Units. Tot i això, Kissinger també adverteix del perill de no interpretar bé les ambicions xineses. A Washington diuen que la Xina vol dominar el món... La resposta és que volen ser poderosos, no s'encaminen a una dominació mundial en el sentit hitlerià. No és així com pensen ni com han pensat mai a l'ordre mundial. Kissinger considera que el sistema xinès és més confucià que marxista. Això ensenya els dirigents xinesos a assolir la màxima força de què el país és capaç i tractar de ser respectats pels seus èxits. Els dirigents xinesos volen ser reconeguts com els jutges últims del sistema internacional pel que fa als seus propis interessos.

Pel que fa a la guerra a Ucraïna, Kissinger comença la seva anàlisi condemnant el president rus Vladímir Putin. En última instància, Putin ha comès un error de judici catastròfic. Tot i això, Occident no està lliure de culpa i considera que la decisió de deixar oberta l'adhesió d'Ucraïna a l'OTAN ha estat molt equivocada. Ha estat desestabilitzadora, perquè oferir la promesa de protecció de l'OTAN sense un pla per dur-la a terme deixa Ucraïna mal defensada i, alhora, no només garanteix la còlera de Putin, sinó també la de molts dels seus compatriotes. La tasca ara és posar fi a la guerra, sense preparar el terreny per a la ronda de conflictes següent. Kissinger diu que vol que Rússia cedeixi la major part possible del territori que va conquerir el 2014, però la realitat és que a qualsevol alto el foc és probable que Rússia conservi com a mínim Sebastopol (la ciutat més gran de Crimea i la principal

base naval russa a el mar Negre). Un acord d'aquest tipus, en què Rússia perdi alguns èxits, però en conservi d'altres, podria deixar insatisfetes tant Rússia com Ucraïna. Per establir una pau duradora a Europa, cal que Occident faci dos esforços d'imaginació. El primer és que Ucraïna s'uneixi a l'OTAN, com a mitjà de contenir-la, a més de protegir-la. La segona és que Europa aconsegueixi un acostament a Rússia per tal de crear una frontera oriental estable.

Finalment, destaca que un àmbit sobre el qual la Xina i els Estats Units han de parlar és el de la intel·ligència artificial. Som als inicis d'una capacitat en què les màquines podrien imposar una plaga global o altres pandèmies; no només una destrucció nuclear, sinó qualsevol mena de destrucció humana. Kissinger reconeix que ni tan sols els experts en intel·ligència artificial saben quines seran les seves capacitats. Tot i això, creu que la intel·ligència artificial es convertirà en un factor clau de la seguretat d'aquí a cinc anys. Compara el seu potencial disruptiu amb la invenció de la impremta, que va difondre idees que van tenir un paper en l'esclat de les devastadores guerres dels segles XVI i XVII. Vivim en un món amb una capacitat de destrucció sense precedents, adverteix. Tot i la doctrina que hi ha d'haver un ésser humà al circuit, és possible que es creïn armes automàtiques i imparables. Si analitzem la història militar, podem afirmar que mai no ha estat possible destruir tots els adversaris, a causa de les limitacions geogràfiques i de precisió. Ara no hi ha cap limitació. Qualsevol adversari és ara al 100%.

Emma Ashford et al. Does America Still Need Europe?

Els autors argumenten que els comentaris del president francès Emmanuel Macron sobre els interessos divergents entre Europa i els Estats Units van provocar un debat sobre si els EUA haurien d'implicar els estats europeus en la seva competició amb la Xina o prioritzar el seu paper a Àsia. Alguns argumenten que reduir els compromisos de defensa dels EUA a Europa validaria la representació negativa de la Xina i Rússia respecte dels EUA i socava els esforços dels EUA per ser vist com una potència que ofereix més que accions en defensa del seu propi interès. No obstant això, altres creuen que transferir la responsabilitat de defensar Europa als mateixos europeus crearia una associació transatlàntica més equilibrada i sostenible. L'article argumenta que els estats europeus disposen de la capacitat per finançar la seva pròpia defensa contra Rússia i que els EUA podrien així canviar el seu rol cap a un paper de suport. Finalment, els autors també analitzen les compensacions i els costos de mantenir l'estatus quo actual, els riscos de dependre únicament dels EUA i els beneficis d'habilitar Europa per defensar-se ella mateixa.

Niranjan Marjani Why Does the G7 Need India?

L'autor afirma que la participació de l'Índia a la Cimera del G-7 és significativa per diverses raons. En primer lloc, l'Índia té un PIB de 2,66 bilions de dòlars, superior a les economies de tres països membres del G-7: França, Itàlia i Canadà. També és una de les economies de més ràpid creixement, amb un creixement previst del 5,9% per al bienni 2023-2024, i la de més ràpid creixement d'Àsia. Aquest creixement econòmic converteix l'Índia en un receptor

d'inversions atractiu amb un gran potencial de mercat, costos de producció baixos, reformes empresarials i un clima industrial favorable. També el Fons Monetari Internacional (FMI) ha reconegut l'Índia com un motor econòmic clau capaç d'impulsar el creixement mundial mitjançant el consum, la inversió i el comerç. En segon lloc, l'avantatge demogràfic de l'Índia juga un paper important. Amb una població que recentment ha superat la de la Xina com el país més poblat del món, l'Índia disposa de molts treballadors joves. Aproximadament el 68% de la població està en edat de treballar i el 65% té menys de 35 anys. Això ofereix una força de treball qualificada i semi-qualificada molt atractiva per al desenvolupament econòmic i les inversions. A més, els Estats Units, el Japó i Europa estan formulant polítiques per a una major implicació en la regió de l'Indopacífic, que s'ha convertit en un punt central de la geopolítica global i les oportunitats econòmiques. Les associacions estratègiques de l'Índia amb membres del G-7 com els Estats Units, el Regne Unit, França, Alemanya i el Japó la converteixen en un soci crucial per contenir la influència de la Xina. En tercer lloc, l'Índia s'ha convertit en un país de trànsit per ajudar a resoldre la crisi energètica europea causada per la guerra entre Rússia i Ucraïna. A mesura que Europa ha reduït les seves importacions de petroli rus, Rússia ha venut el seu petroli a l'Índia a preus molt reduïts. L'Índia ha aprofitat aquesta oportunitat i ha augmentat les seves compres de petroli a Rússia, convertint-se en el seu principal client. A la vegada, els països europeus han obtingut beneficis de les compres de petroli de l'Índia, ja que aquesta s'ha convertit en una porta d'accés per obtenir petroli rus de manera indirecta.

James Kaizuka Japan and NATO: An Inevitable Partnership?

L'article explora l'aprofundiment de l'associació entre el Japó i l'OTAN i la seva importància per a ambdues parts. Els responsables polítics japonesos han estat proactius per augmentar la integració del Japó a les arquitectures de seguretat regionals i globals i per promoure llaços amistosos amb països que comparteixen interessos similars. L'atractiu del Japó per a l'OTAN rau en la seva força militar ben finançada i ben equipada, el seu paper com a soci estable a l'Àsia oriental i la seva defensa dels valors democràtics liberals. El Japó ofereix a l'OTAN un pont per a una major implicació diplomàtica a l'Àsia oriental i augmenta el seu prestigi com a actor de seguretat internacional. Per la seva banda, l'OTAN ofereix al Japó una altra poderosa associació de seguretat com a element dissuasiu contra els adversaris regionals i proporciona un pont cap a Europa. L'autor considera que l'associació entre el Japó i l'OTAN s'ha d'entendre com una aliança natural davant les amenaces compartides de l'ascens de la Xina i l'expansionisme de Rússia, i s'espera que el seu abast continuï ampliant-se en el futur.

Craig Singleton Why Xi Is Ghosting Biden

L'article destaca la manca de contactes entre els dos líders de les dues principals potències durant els últims sis mesos. Durant aquest temps, Xi ha mantingut reunions amb altres líders mundials i ha acollit delegacions diplomàtiques, suscitant inquietuds sobre les intencions de Xina. L'autor argumenta que l'empitjorament de les relacions entre els Estats Units i Xina no es deu únicament a la manca de comunicació, sinó que és un símptoma de

problemes més profunds. Suggereix que les polítiques de l'administració de Biden, basades en eslògans com «competir per conviure» amb Xina, son defectuoses i manquen de coherència. El missatge de l'administració sobre les relacions entre Estats Units i Xina ha estat fragmentat, generant confusió en lloc de claredat en qüestions de seguretat i sobirania, especialment en relació amb Taiwan. Segons l'autor, el principal defecte de l'estratègia de l'administració Biden és el diagnòstic erroni dels objectius geopolítics de Xi. L'autor argumenta que Xi no busca una convivència a llarg termini, sinó que pretén establir un nou ordre mundial centrat en Xina. L'aproximació cautelosa de l'administració només acomoda i normalitza el comportament de Xina, en lloc de mostrar fermesa. També subratlla la promoció per part de Xi d'una arquitectura internacional alternativa que exclou els Estats Units i desplaça les normes globals d'un sistema dominat per Occident cap a un sistema definit pels governs nacionals. Conclou defensant un canvi d'enfocament i suggereix que Washington hauria de parlar menys amb Beijing i retenir el diàleg sobre qüestions que importen més a la Xina, per tal de maximitzar la influència i forçar Xi a tornar a la taula de negociacions.

Jose Caballero Why the west needs to offer Brazil, India and South Africa a new deal

L'article destaca la necessitat que els líders occidentals canviïn el seu enfocament i ofereixin incentius a estats poderosos com el Brasil, l'Índia i Sud-àfrica per mantenir el seu suport. L'autor suggereix que les noves aliances podrien redistribuir el poder global i donar a les economies emergents una major influència en els processos de presa de decisions. D'aquestes noves aliances podrien formar part unes condicions de comerç més justes, l'ajuda al desenvolupament i esquemes més efectius. L'article assenyala la fragmentació del consens global per donar suport a Ucraïna i la insatisfacció amb el lideratge occidental i la dinàmica de poder a les institucions internacionals. Analitza les llacunes de poder existents i argumenta que països com el Brasil, l'Índia i Sud-àfrica sovint estan marginats malgrat la seva importància econòmica. També es destaca la creixent influència de la Xina i els seus esforços per proporcionar fonts alternatives d'influència política i econòmica a aquests països. Caballero destaca l'enfortiment de l'aliança BRICS, la creació del Nou Banc de Desenvolupament i l'expansió potencial dels seus membres. Subratlla l'augment del poder militar de la Xina i la necessitat dels EUA de contrapesar-lo. En definitiva, el repte per a Occident és mantenir països com el Brasil, l'Índia i Sud-àfrica dins de la seva esfera d'influència oferint un nou acord que promogui models alternatius en els afers internacionals.

César G. Galero Chile y el giro reaccionario del proceso constituyente

L'article analitza el resultat de les eleccions per triar el Consell Constitucional a Xile, que serà responsable de redactar una nova Constitució. Destaca el contundent triomf de l'ultradretà Partit Republicà, liderat per José Antonio Kast, un admirador confès del dictador Augusto Pinochet. El partit de Kast i la dreta tradicional sumen dos terços del

Consell, la qual cosa que els dona el control total del procés constituent. L'autor alerta que els ultres han obtingut el 35% dels vots i han esdevingut la primera força política de Xile, seguits per la vella guàrdia conservadora amb el 21%. La coalició d'esquerres Unitat per a Xile va obtenir el 28% dels vots, mentre que el centreesquerra va tenir un resultat desfavorable amb només el 9% i representant. Així doncs, la nova Constitució que serà sotmesa a referèndum al desembre reflecteix un conservadorisme que allunya el procés constituent de les demandes socials sorgides de l'esclat social de l'octubre del 2019. Galero assevera que el resultat electoral reflecteix una revenja dels sectors polítics que van veure amb recel les protestes del 2019 i que la gegantina marea ciutadana que buscava canvis socials no va aconseguir assegurar els consensos necessaris per a la victòria al plebiscit del setembre del 2021. El rebuig al text constitucional també va ser un revés per al president d'esquerres Gabriel Boric, que havia lligat el seu destí polític a l'èxit de la nova Constitució. En darrer terme, aquest Consell Constitucional conformat amb una majoria de dreta tanca una època d'esperança transformadora a Xile. El govern de Boric, amb baixa popularitat, ha estat a la defensiva i busca consensos amb la dreta moderada. Per la seva banda, Kast es consolida com a líder de l'oposició i no es mostra disposat a fer concessions als seus rivals.

Antoni Segura Cap on va Israel?

Israel viu un moment de contestació social i política. La folgada majoria negociada pel primer ministre Benjamin Netanyahu amb els partits religiosos, el Shas i Judaisme Unit de la Torà, i amb la ultradreta nacionalista del Partit Sionista Religios, després de les eleccions de l'1 de novembre de 2022, li van fer creure que tenia prou poder com per canviar el sistema judicial i posposar, un cop més, el seu judici per corrupció. Emparat en aquesta majoria, Netanyahu va proposar una reforma judicial que atemptava contra la separació de poders i empenyia Israel cap a concepcions il·liberals i d'extrema dreta. Tanmateix, la resposta social, de l'oposició, de l'Exèrcit i de la poderosa central sindical de la Histadrut han obligat Netanyahu a endarrerir la reforma. Però la crisi política segueix en peu, com també ho fa la incertesa de cap on va Israel. Segura afirma que Netanyahu és un polític tòxic que divideix el país i el seu partit. Si la reforma es posa en pràctica, els ciutadans àrabs d'Israel patiran les conseqüències i el seu estatus legal es degradarà encara més. En definitiva, la tensió política i les accions de Netanyahu han deixat pas a un Israel més dividit i vulnerable que mai.

Ghaith al-Omari The Palestinian Succession Crisis

L'autor analitza la situació política de l'Autoritat Palestina (AP) sota el lideratge de Mahmoud Abbas i els desafiaments que poden sorgir després de la seva partida. Abbas ha estat al poder des del 2005, sense que s'hagin celebrat eleccions des d'aleshores. L'AP, establerta el 1994, es va convertir en l'entitat política dominant en els territoris palestins, tot i ser legalment subordinada a l'Organització per a Alliberament de Palestina (OAP). Abbas ocupa diversos càrrecs, incloent-hi la presidència de l'AP, la presidència de l'OAP i la direcció del partit Fatah, consolidant així el seu poder i la seva influència. A més, Abbas ha impedit l'aparició d'un successor, deixant oberta la possibilitat d'una lluita pel poder quan

ell desaparegui, en un context on l'AP s'ha vist erosionada per la corrupció, el nepotisme i la ineficiència. El fracàs d'Abbas a l'hora de negociar la fi de l'ocupació israeliana ha minat la fe pública en la diplomàcia. Els intents de l'AP de sumar-se a organitzacions internacionals han tingut un impacte limitat en la vida diària dels palestins. A més, el gir cap a la dreta de la política israeliana ha tensat les relacions i ha fet que la cooperació amb Israel sigui impopular entre els palestins. L'autor adverteix que el procés de successió serà un moment crític i perillós per a una AP impopular en un context de deterioració de la seguretat a Cisjordània, juntament amb els intents de Hamas de desestabilitzar l'AP. Una transició desordenada podria provocar violència, amb represàlies israelianes. Per evitar aquest escenari, l'autor aposta per iniciar un procés de successió estable que permeti la identificació i la selecció de líders capacitats. Tot i que és improbable que Abbas iniciï aquests passos ell mateix, els Estats Units, amb la seva influència diplomàtica, haurien de liderar l'esforç en col·laboració amb aliats àrabs. El fracàs en l'establiment d'un procés d'aquest tipus podria resultar en un augment de la inestabilitat i el col·lapse de l'AP, amb conseqüències greus per a la regió.

Rajeswari Pillai Rajagopalan A Second Quad in the Making in the Middle East?

Els assessors de seguretat nacional de l'Índia, l'Aràbia Saudita, els Emirats Àrabs Units (EAU) i els Estats Units es van reunir recentment a l'Aràbia Saudita, la qual cosa suggereix a parer de l'autor la formació potencial d'un segon Quad que inclogui estats de l'Orient Mitjà, a més de l'existent Índia-Israel-EAU-EUA (I2U2). La reunió tenia com a objectiu avançar en una visió compartida d'una regió de l'Orient Mitjà més segura i pròspera. L'Índia i els Estats Units han augmentat el seu compromís diplomàtic amb l'Orient Mitjà, amb els Acords d'Abraham jugant un paper important en el foment de la normalitat i l'exploració de noves possibilitats en defensa i seguretat. Tot i no haver normalitzat les relacions diplomàtiques, Israel i l'Aràbia Saudita mantenen intensos compromisos motivats per preocupacions compartides sobre la disminució de la influència dels Estats Units i les activitats de l'Iran a la regió. L'Aràbia Saudita està buscant garanties de seguretat, ajuda amb un programa nuclear civil i menys restriccions a la venda d'armes als Estats Units com a requisits previs per normalitzar les relacions amb Israel, i l'administració Biden sembla confiada en aconseguir un acord de pau entre l'Aràbia Saudita i Israel. L'Índia també ha estat reforçant els seus llaços diplomàtics amb l'Orient Mitjà, especialment amb els Emirats Àrabs Units i l'Aràbia Saudita, i els ha anat ampliant més enllà dels requisits energètics per incloure la cooperació en matèria de defensa, seguretat i ciberseguretat. Així doncs, si bé el paper creixent de la Xina a la regió, inclosa la negociació de la pau entre l'Aràbia Saudita i l'Iran, pot representar una nova força impulsora, els Estats Units i l'Índia estan explorant associacions per contrarestar la influència de la Xina a l'Orient Mitjà mitjançant col·laboracions innovadores en infraestructures i desenvolupament tecnològic, defensa i seguretat.

Jordi Garcia-Petit Pàmies Elements per a una negociació russo-ucraïnesa

La història de la diplomàcia ofereix un ampli ventall de referències a la negociació de la fi de les hostilitats bèl·liques. Tot i la singularitat de cada conflicte armat internacional els contendents repeteixen, adaptats al cas concret, procediments i mètodes que han estat practicats abans i que figuren ja als manuals de dret internacional. Russos i ucraïnesos podran tard o d'hora en aquest cabal diplomàtic. La Federació de Rússia, com a successora internacional de la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques, i la República d'Ucraïna, successora de la República Socialista Soviètica d'Ucraïna, són membres originaris i fundadors de les Nacions Unides el 1945. Una raó més per què el restabliment del respecte de la Carta presideixi les seves relacions internacionals futures, basant-les en els principis fonamentals de l'article 2: la igualtat sobirana dels Estats, l'arranjament de les controvèrsies per mitjans pacífics, l'abstenció de recórrer a l'amenaça o a l'ús de la força contra la integritat territorial o independència política, així com el principi de la bona fe en el compliment de les obligacions contraetes. Un alto el foc el negocien directament o indirecta els enemics al camp de batalla, que s'estaran matant fins al segon precís de l'entrada en vigor de l'acord que haurà estat negociat entre els que detenen el poder a cada banda per molt que es detestin i es desautoritzin mútuament. La qüestió de si és lícit negociar amb Vladímir Putin, president de la Federació de Rússia i que com a tal està facultat per obligar l'Estat rus segons el Conveni de Viena sobre el dret dels tractats, pertany al terreny de la interpretació moral dels seus actes, no al camp del Dret ni al de la *Realpolitik*. Hom planteja en quina mesura l'ordre de detenció de 17 de març de 2023 contra Vladímir Putin dictada pel Tribunal Penal Internacional (TPI), acusant-lo del crim de guerra de la deportació a Rússia de nens ucraïnesos (article 8-2-vii de l'Estatut del TPI), deslegitima Putin com a negociador i li limita els desplaçaments internacionals, car tots els països que són part de l'Estatut del TPI estan obligats a detenir-lo i lliurar-lo al Tribunal. La decisió del TPI està generant una controvèrsia moral, jurídica i política. L'aplaudeixen els qui evocuen la monstruositat del crim i al·leguen la responsabilitat del cap de l'Estat en els crims de guerra com a últim esglaó de la cadena de comandament. La critiquen els qui denuncien la inoportunitat i la (in)executabilitat de l'ordre de detenció del cap de la primera potència nuclear pel nombre d'ogives. Un alto el foc de les operacions militars a Ucraïna i de les accions ucraïneses a territori rus, probablement, serà un acord integrat en unes negociacions de fi de les hostilitats, que tant els uns com els altres es resisteixen a qualificar de negociacions de pau. A través de mediadors —no en falten— caldrà fixar un lloc, o més d'un, per a les reunions directes dels representants russos i ucraïnesos. La Turquia d'Erdogan, que ja va acollir a Istanbul el març de 2022 una reunió de delegacions de Rússia i Ucraïna, podria satisfer a les parts, si Erdogan continua com a president. Establir l'ordre dels capítols a negociar és el primer acord imprescindible i el primer gran escull a superar i ho serà, segur, l'idioma de treball de les reunions. La llengua russa és àmpliament coneguda a Ucraïna —hi ha estat oficial—, el mateix president Volodímir Zelenski és russòfon, però la guerra la fa l'idioma de l'enemic per als ucraïnesos. S'acabarà treballant amb intèrprets, encara que la seva presència sigui més que res simbòlica d'un trencament. Al primer contacte, els ucraïnesos exigiran la retirada de les tropes russes del Donbass, Rússia sens dubte s'hi negarà i exigirà que el reconeixement per Ucraïna de

l'annexió de Crimea i Sebastòpol es declari d'immediat. La formula per desbloquejar l'inici de la negociació seria tractar tots els punts a la vegada sense ordre numèric en una exposició de posicions durant un temps delimitat. Així aconseguiren encetar la negociació de fons a la guerra de Vietnam nord-vietnamites i nord-americans a París el 1969, que amb aturades intermitents, avenços i reculades va durar fins a l'alto el foc definitiu el 27 de gener de 1973, simultani a la vigència dels acords de pau. Som davant el repte de refer tot el sistema de seguretat, convencional i nuclear, sorgit de la bipolaritat de la Guerra freda i que havia resistit els canvis geoestratègics per l'ensulsiada de l'URSS. N'hi ha per una dècada, mentrestant una realitat amb un o més graus d'inestabilitat latent confegirà la nova normalitat internacional. Si Ucraïna salva la possibilitat d'una futura adhesió a la Unió Europea, que no és vista amb bons ulls per Rússia, car a la volta d'un temps Ucraïna seria un mirall invertit en què els russos veurien reflectides les seves mancances democràtiques i econòmiques, seria una compensació a tot el que haurà de cedir a la taula de negociació.

Elmaz Asan Crimean Tatars face ongoing persecution under Russian occupation

Des de l'annexió de Crimea per part de Rússia el 2014, els tàtars de Crimea han estat sotmesos a una neteja ètnica i violacions dels drets humans. Els mitjans russos se centren principalment en els drets dels russos i els parlants de rus a Ucraïna, ignorant el fet que els nadius d'Ucraïna són els tàtars de Crimea, que tenen dret a preservar la seva llengua i la seva cultura. Històricament, els tàtars de Crimea sempre han estat objecte de persecucions fins i tot abans de la invasió russa de 1783, quan van ser expulsats de la seva terra natal. El 1944, les autoritats soviètiques van deportar tota la població tàrtara de Crimea. Va ser només als anys vuitanta i noranta que els tàtars de Crimea van començar a tornar, i ja només representaven al voltant del 13-15% de la població de Crimea abans de la invasió del 2014. Tanmateix, des d'aleshores, molts s'han vist obligats a fugir a causa de la intimidació, les detencions il·legals i la repressió intensificada sota l'ocupació, ja que la població russa reasentada a Crimea ocupa ara cases i terres confiscades als tàtars de Crimea. El 2015, l'únic canal de televisió tàrtar de Crimea, ATR, va ser tancat per les autoritats russes, limitant encara més la seva veu i la cobertura de la invasió. Existir com a tàrtar de Crimea i defensar els seus drets pot portar a la presó durant anys. Entre el 2017 i el 2022, es van documentar més de 7.000 violacions dels drets humans a la Crimea ocupada, amb més de 5.600 dirigides específicament contra els tàtars de Crimea. Els escorcolls rutinàries, les detencions basades en falses acusacions i les detencions arbitràries són molt habituals. Les condemnes per als tàtars de Crimea s'han tornat cada cop més dures, amb acusacions basades únicament en la seva ètnia i en el seu suport a la integritat territorial d'Ucraïna.. Finalment, l'autora fa una crida perquè la comunitat internacional prengui mesures per aturar les detencions arbitràries i les condemnes injustes a persones innocents.

Wolfgang Münchau Ukraine might win its war – but it won't help the West's wider struggle against autocracy

Münchau argumenta que hi ha dues raons principals darrere de la lluita d'Occident per afrontar els reptes globals. En primer lloc, hi ha una tendència a aplicar solucions a curt termini a problemes a llarg termini, com ara la implementació de mesures d'alleujament quantitatiu i d'estímul fiscal tot i saber que gairebé segur portarien a un augment de la inflació. La inflació, al seu torn, agreuja la desigualtat econòmica i social, la qual cosa beneficia els partits extremistes. La segona raó és l'ús creixent de sancions econòmiques, financeres i polítiques contra els règims autocràtics. Tot i que aquestes sancions tenen com a objectiu promoure la democràcia i els drets humans, sovint creen divisions en el món globalitzat. Per exemple, les sancions de la UE contra Hongria en la seva defensa per l'estat de dret han creat tensió, ja que el suport d'Hongria encara és necessari per a determinades decisions de la UE. A més, les sancions imposades per Occident a la Xina estan generant una bretxa entre els dos bàndols, donant lloc a una guerra freda comercial. L'autor afirma que el món empresarial dels EUA i Europa no és favorable a aquest enfrontament amb la Xina, ja que tenen importants inversions en un país del qual també tenen una gran dependència. En efecte, la indústria occidental, incloses empreses com Mercedes, depèn en gran mesura del mercat xinès. La contradicció rau a defensar el multilateralisme liberal tot ignorant les interdependències creades pel sistema econòmic global. Münchau conclou que tot i que Occident disposa d'actius importants en termes de diners, tecnologia i defensa, està immers en una batalla més gran contra el projecte que Xina planteja a llarg termini. Superar aquest repte requereix una reavaluació de les estratègies i un reconeixement de les complexes interdependències del món globalitzat.

Catalunya, España, Europa

Josep Borrell & Tobias Billström Europe and the Indo-Pacific: Partners facing similar challenges

En aquest article, Josep Borrell, Alt comissari d'Afers Exteriors i Política de Seguretat de la Unió Europea, i Tobias Billström, Ministre d'Afers Exteriors de Suècia, analitzen la cimera conjunta dels ministres de l'Indo-Pacífic i de la Unió Europea, que ha tingut lloc a mitjans dels mes de maig a Estocolm. Ambdós manifesten que la Unió Europea reconeix la interconnexió entre Europa i l'Indo-Pacífic i les repercussions globals de les amenaces a les llibertats fonamentals i l'obertura de nous mercats. Els reptes als quals s'enfronten ambdues regions, com ara les cadenes de subministrament, la inflació, la inseguretat energètica, la competència tecnològica, la desinformació i les amenaces a la ciberseguretat, requereixen esforços conjunts i una major cooperació. La UE subratlla la importància de mantenir els principis de la Carta de les Nacions Unides i el dret internacional, especialment per abordar la invasió il·legal d'Ucraïna per part de Rússia. En la seva estratègia de cooperació a l'Indo-Pacífic, la UE fa una invitació a una col·laboració i un compromís més profunds per abordar reptes compartits, com ara la prosperitat sostenible, el medi ambient, la connectivitat digital i la seguretat. La UE es compromet a fomentar un

model d'associació obert i inclusiu basat en interessos comuns, valors i principis compartits. A través del seu ampli compromís, que inclou acords de lliure comerç, negociacions, projectes d'infraestructures, cooperació al desenvolupament i esforços per a la conservació dels oceans, la UE pretén generar confiança estratègica i promoure el lideratge conjunt per abordar els reptes globals. El Fòrum Ministerial Indo-Pacífic de la UE a Estocolm ha de servir doncs com a plataforma per a generar debat sobre interessos i valors comuns, amb l'objectiu de millorar la coordinació i la integració i demostrar el compromís a llarg termini d'Europa amb la regió.

John Kampfner Orbán's iron grip is rusting

L'autor destaca que Orbán ha creat un sistema en què controla tots els aspectes de la vida pública i ha consolidat el seu control sobre l'Estat, la judicatura i els mitjans de comunicació mitjançant la utilització de mètodes difícils de detectar per mantenir el seu poder, creant una aparença de llibertats privades il·limitades però restringint fortament les llibertats públiques. A través del seu estratègia polític, Arthur Finkelstein, Orbán ha practicat una política de divisió i ha identificat enemics específics, els que són considerats liberals o contraris als valors familiars. Kampfner també esmenta les tàctiques utilitzades per Orbán per mantenir el seu domini polític, com l'assetjament als jutges i la manipulació de les eleccions mitjançant el *gerrymandering*. A més, destaca que una gran quantitat de hongaresos ha emigrat en els últims anys a causa de la manca d'oportunitats i de la falta de tolerància en la societat. L'autor també aborda la relació d'Orbán amb la Unió Europea i destaca que la UE està cada vegada més cansada del seu lideratge i està prenent mesures com accions legals al Tribunal de Justícia a causa de la Llei de Protecció Infantil, considerada un atac a la comunitat LGBT+. A més, els fons de recuperació de la UE estan sent retinguts fins que es realitzin reformes per a garantir la independència judicial i combatre la corrupció. Kampfner conclou afirmant que Orbán ha divergit del relat occidental i ha establert vincles més estrets amb Rússia i la Xina.

Suzanne Lynch Why the EU loves Erdoğan

L'autora denuncia que tot i que el president turc, Recep Tayyip Erdogan, s'ha enfrontat a les crítiques dels líders occidentals a causa de les seves polítiques autoritàries, com ara l'empresonament de periodistes i figures de l'oposició, la repressió dels manifestants i la mala gestió de l'economia, la seva presència al poder ha permès a la UE evitar abordar de manera seriosa la qüestió de la possible adhesió de Turquia. En efecte, el comportament cada cop més inacceptable d'Erdogan, com ara l'empresonament d'opositors i les violacions de les normes de l'estat de dret, ha proporcionat cobertura política a la UE per rebutjar la idea de l'adhesió de Turquia. Per consegüent, un hipotètic canvi de règim podria alterar aquesta dinàmica, forçant potencialment la UE a reavaluar la seva posició. Les relacions UE-Turquia tenen una llarga història, ja que Turquia va sol·licitar l'associació amb la Comunitat Econòmica Europea el 1959. Malgrat els avenços inicials, van sorgir tensions, inclosa l'admissió de Xipre per part de la UE el 2004 i el gir autoritari d'Erdogan. Tot i que el líder de l'oposició, Kemal Kılıçdaroğlu, ha expressat el seu desig de reiniciar el procés

d'adhesió a la UE i complir les decisions del Tribunal Europeu de Drets Humans si guanya les eleccions, qüestions com la disputa sobre Xipre i les preocupacions que generar l'adhesió a la UE d'un país que compta amb una gran població econòmicament desfavorida probablement dificultaran qualsevol progrés ràpid. Per consegüent, tot i que un nou lideratge a Turquia podria millorar les relacions UE-Turquia, encara quedarien obstacles importants, ja que també cal tenir en compte que molts països europeus dubten a permetre que Turquia, un país predominantment musulmà, s'incorpori a la UE.

Stefaan de Rynck Since Britain left, the EU has become stronger

L'article analitza l'evolució de la Unió Europea després del Brexit i subratlla la unitat reforçada i la major resiliència de la UE, ja que l'enfocament unitari de la UE en tractar el Brexit va ajudar a consolidar el seu compromís amb la integració europea i reforçar els beneficis de ser-ne membre. L'autor contrasta la turbulència política al Regne Unit durant les negociacions del Brexit amb l'enfocament cohesionat de la UE. L'article destaca l'acord de Windsor de principis d'any que va establir nous acords per a Irlanda del Nord i va promoure la cooperació a les negociacions. Reconeix que la confrontació amb la UE no va ser una estratègia efectiva en aquestes negociacions i posa de relleu la importància de la interacció mútua i el respecte. L'autor critica l'estil de negociació anterior del Regne Unit, basat en emetre ultimàtums i establir terminis fixes, els quals van tenir poc impacte en les posicions de la UE. A continuació, l'article analitza esdeveniments globals significatius des del 2016, com la pandèmia de la COVID-19 i la guerra d'Ucraïna, que han unit encara més els estats membres de la UE. La resposta conjunta de la UE a aquestes crisis, incloent-hi eines de recuperació econòmica i cooperació en defensa, ha reforçat la Unió i ha subratllat la necessitat de valors compartits i resiliència. L'autor conclou que l'actual UE és més forta que quan el Regne Unit va decidir marxar. La confiança que transmet la UE és evident en l'interès d'altres països europeus a unir-s'hi, revitalitzant la política d'ampliació de la UE. En darrer terme, l'autor defensa una associació més cooperativa entre la UE i el Regne Unit basada en la confiança mútua, destacant els recents desenvolupaments que han modificat l'actitud del Regne Unit cap a la UE.

Maia Sandu L'adhésion de la Moldavie à l'Union est une question existentielle

En aquesta entrevista, la Primera ministra de Moldàvia, Maia Sandu, aborda diversos temes relacionats amb Moldàvia i la seva voluntat d'integració a la Unió Europea, i destaca que la seguretat, l'energia i la connectivitat seran temes importants que es tractaran a la segona cimera de la Comunitat Política Europea (CPE) que tindrà lloc a Chisinau l'1 de juny. En efecte, la qüestió energètica és crucial per a Moldàvia, fins i tot després d'acabar l'hivern, ja que cal preparar-se per als riscos futurs; la seguretat es considera el tema més important per a Moldàvia i Ucraïna en el context bèl·lic actual; i la connectivitat amb les xarxes europees és un objectiu per enfortir els vincles i la mobilitat amb altres països participants a l'esdeveniment. Així, Sandu afirma que l'adhesió a la Unió Europea és vista com una qüestió existencial per a Moldàvia, ja que ofereix una garantia de seguretat democràtica i

consolidació institucional. En aquest sentit, la població moldava dóna un suport aclaparador a la integració europea i vol que la Unió iniciï les converses d'adhesió com abans millor. Pel que fa a la regió secessionista de Transnístria tutelada per Moscou. Sandu afirma que ja es beneficia del règim de lliure comerç i de les bones relacions comercials amb la Unió Europea, i que la millora de la situació econòmica podria afavorir la futura reunificació del país. La Primera ministra reafirma la neutralitat política del seu país, tot i que coopera amb l'OTAN per reforçar el seu sector de defensa contra les amenaces regionals. En resum, Moldàvia considera que la pertinença a la Unió Europea és essencial per garantir la seva seguretat, enfortir la seva economia i consolidar les seves institucions.

Democracia, diversidad y cultura

Nils Muižnieks & Rita Patricio Recommitting to human rights with actions — not just words

Els caps d'estat del Consell d'Europa es van reunir a Reykjavík a mitjans de mes per a una cimera crucial enmig de la crisi de drets humans i de la guerra en curs a Europa. La cimera tenia com a objectiu tornar a comprometre els països membres amb els principis dels drets humans i abordar els fracassos del CE en fer front a les violacions de les seves obligacions per part de Rússia. Rússia va ser exclosa del CE a causa de les seves violacions dels drets humans durant la invasió d'Ucraïna. Tanmateix, els autors consideren que el CE hauria d'aprendre de la seva complaença passada amb les accions de Rússia. També es critica Turquia per haver reulat en els drets humans, incloent-hi la repressió de la societat civil i ignorar les sentències del Tribunal d'Estrasburg. Defensen que s'han de reforçar les eines del CE per abordar els fracassos dels estats membres i els desafiaments a l'autoritat del Tribunal d'Estrasburg. Apunten que el CE també ha de tenir un paper rellevant a l'hora d'abordar la crisi climàtica i protegir el dret a un medi ambient saludable. Paral·lelament, en un moment on activistes, periodistes i organitzacions de la societat civil de tot el continent s'enfronten a restriccions creixents, la cimera hauria de garantir la llibertat d'expressió, de reunió pacífica i d'associació. Els autors subratllen que en darrer terme el resultat de la cimera i els beneficis per als drets humans a Europa depenen dels compromisos polítics assumits pels caps d'estat assistents i de les seves accions posteriors.

Graeme Reid Russia, homophobia and the battle for 'traditional values'

L'article analitza la renovació de la llei russa contra l'anomenada «propaganda gai» després de la invasió d'Ucraïna, que amplia la prohibició de la representació pública de «relacions sexuals no tradicionals» a tots els grups d'edat, en lloc de centrar-se només en els menors. L'autor planteja què el Parlament rus ha pres aquesta decisió enmig d'una guerra i suggereix que té un propòsit més ambiciós: consolidar el suport conservador al país i posicionar Rússia com a defensora dels «valors tradicionals» enfront dels d'Occident». Reid afirma que l'ampliació de la llei és només un pas més en la presentació dels drets LGBT+ com una amenaça estrangera i un «enemic intern» infiltrat. En els últims anys, els

legisladors russos han inclòs una prohibició explícita del matrimoni entre persones del mateix sexe a la Constitució del país i han designat diverses organitzacions LGBT+ com a «agents estrangers», acusant-les de minar l'ordre social. L'autor argumenta que el fet que els drets d'una petita minoria, en aquest cas les persones LGBT+, tinguin una ressonància simbòlica tan significativa pot ser sorprenent, però en temps de gran estrès social, els debats sobre el comportament sexual sovint es converteixen en vehicles per desplaçar les ansietats socials i alliberar la intensitat emocional associada. Les disputes entorn del gènere i la sexualitat es converteixen en temes mobilitzadors del nostre temps, entrelaçant-se de maneres noves i inesperades amb conflictes geopolítics més amplis. Reid assenyala també que els drets de les persones LGBT+ s'han convertit en un indicador de modernitat i en un criteri per avaluar la democràcia liberal. Això té implicacions negatives i positives. Per una banda, s'ha aconseguit un progrés ràpid en moltes regions del món en termes de drets basats en l'orientació sexual i identitat de gènere. D'altra banda, els drets LGBT+ poden ser presentats com l'antítesi dels «valors familiars» en altres indrets i justificar així polítiques de repressió.

William Davies Do we really need Rawls?

L'autor analitza el desenvolupament històric de les idees liberals i els seus reptes contemporanis, destacant figures clau com Thomas Hobbes i Adam Smith i les seves contribucions a la filosofia política liberal. A continuació, se centra en John Rawls i el seu llibre més influent, *A Theory of Justice* (Belknap Press, 1971), que plantejava preguntes sobre el disseny d'una societat justaexam, i examina el «principi de diferència» de Rawls i la seva aplicació a la fiscalitat progressiva i l'estat del benestar. També explora les crítiques dels comunitaris que emfatitzen la importància dels vincles i identitats socials en la política. Davies assenyala que el liberalisme s'enfronta actualment a reptes plantejats per moviments basats en la identitat i conflictes culturals divisors. Esmenta llibres recents que aborden la defensa del liberalisme davant aquests reptes i destaca el de Daniel Chandler, *Free and Equal* (Allen Lane, 2023) que ofereix una introducció accessible a les idees de Rawls i explora com es poden aplicar als dilemes polítics i reformes econòmiques contemporanis. Chandler defensa polítiques com ara impostos sobre el patrimoni, garanties d'ingressos i impost progressiu sobre la renda. Davies conclou subratllant la naturalesa esperançadora i potencialment influent del llibre de Chandler en la configuració del discurs i la política d'esquerra liberal.

Economía, bienestar e igualdad

Ernest Urtasun et al. Ir más allá del crecimiento no sólo es deseable, es esencial

En aquesta tribuna signada per eurodiputats provinents de diferents grups polítics es ressenya la conferència «Més enllà del creixement 2023» que va tenir lloc fa pocs dies al Parlament Europeu on han participat més de 4.000 persones, incloent-hi diputats al Parlament Europeu de diferents grups polítics i més de 60 organitzacions associades.

L'objectiu de la conferència és proposar alternatives a la política convencional de la UE i redefinir els objectius socials en tots els àmbits, allunyant-se de l'enfocament perjudicial centrat únicament en el creixement econòmic. El model econòmic actual basat en un creixement sense fi ha assolit els seus límits i presenta diversos problemes. El creixement continu, especialment basat en el consum de combustibles fòssils, provoca un escalfament global catastròfic. A més, la recerca infinita del creixement esgota els recursos naturals, destrueix la biodiversitat i genera acumulació de residus i contaminació, cosa que també afecta la salut, l'economia i la societat en general. Aquest model econòmic contribueix a la desigualtat social i a l'exclusió, concentrant la riquesa i el poder en mans d'uns quants i deixant-ne enrere molts. A més, és intrínsecament inestable i vulnerable a les crisis. Els eurodiputats implicats a la conferència tenen diferents perspectives sobre com aconseguir una economia més enllà del creixement, però tots coincideixen en la importància i urgència del tema. Proposen un sistema econòmic que prioritzi el benestar humà i la sostenibilitat ecològica per sobre del creixement del PIB. Reclamen un major pluralisme en el pensament econòmic dins de les institucions de la UE, alineant-les amb les proves científiques en àrees com el canvi climàtic, l'ecologia i les ciències socials. A més, demanen més diversitat i comprensibilitat en els models econòmics i en les eines de presa de decisions, i que els processos de presa de decisions s'ajustin a objectius polítics comuns en lloc de basar-se únicament en el PIB. Com a responsables polítics, es comprometen a liderar la cerca de noves opcions polítiques i proposen accions globals per a les institucions de la UE i els estats membres. Entre aquestes accions s'inclou el desenvolupament d'una nova estratègia global per a una economia europea més enllà del creixement que integri plenament els objectius socials, mediambientals i econòmics, la promoció d'un enfocament pluralista dels indicadors i models macroeconòmics utilitzats i el disseny d'una arquitectura institucional que serveixi a l'estratègia més enllà del creixement. La conferència és vista doncs com una oportunitat per a un debat pluralista vinculat a la investigació científica, que respongui a les expectatives dels ciutadans i dissenyi maneres de viure bé dins dels límits socials i mediambientals de la societat.

Jack A. Goldstone & John F. May The Global Economy's Future Depends on Africa

Els autors analitzen la dinàmica canviant de l'economia global i el paper potencial d'Àfrica com a futur motor de creixement. Fins fa poc destaca la contribució significativa de la Xina al creixement del PIB mundial en les últimes dècades a causa de la seva ràpida expansió econòmica. Tanmateix, la Xina s'enfronta ara a nous reptes a mesura que la seva població envelleix i la seva força de treball disminueix, cosa que s'espera que freni la seva economia. L'Índia es considera sovint com el proper líder del creixement, però també s'enfronta a limitacions demogràfiques similars. En aquest context, els autors suggereixen que Àfrica, amb el seu creixement demogràfic sostingut i un gran nombre de joves, té el potencial per impulsar el creixement econòmic mundial. Les Nacions Unides estimen que la població d'Àfrica augmentarà de 1.400 milions a 2.500 milions l'any 2050, i la seva població jove jugarà un paper crucial en el futur de l'economia mundial. En canvi, altres regions com la Xina, el Japó, Corea i Europa experimentaran una disminució de la seva força de treball jove. L'article subratlla que les altes taxes de fecunditat d'Àfrica contribueixen a

incrementar la seva població juvenil, tot i que millorar l'accés a l'educació de les dones africanes podria provocar una disminució de les taxes de fecunditat. Per a l'any 2040, es preveu que la població activa d'Àfrica sigui més gran que la de l'Índia i la Xina juntes. Tanmateix, els autors adverteixen que Àfrica ha de perseguir un desenvolupament net i sostenible per evitar les conseqüències ambientals experimentades per la Xina durant la seva ràpida industrialització. El continent disposa d'abundants recursos d'energia renovable i es pot beneficiar dels avenços tecnològics en energia neta. Els líders africans reconeixen la importància del desenvolupament net i han presentat visions per al futur energètic d'Àfrica basades en la producció d'electricitat sostenible. Paral·lelament, Àfrica també ha de fer front a altres reptes com ara els conflictes, la corrupció i la necessitat de millorar la governança. L'article també subratlla la importància de la integració regional, la inversió privada i el suport internacional per impulsar el creixement d'Àfrica.

Martin Daunton Le gouvernement économique du monde

Aquest article analitza la transformació de la governança econòmica global i destaca alguns factors clau d'aquesta evolució. Quan l'administració Trump va arribar al poder el 2016, els Estats Units van interrompre el funcionament de l'Organització Mundial del Comerç en bloquejar el nomenament de nous jutges al seu òrgan d'apel·lació. Els aranzels es van introduir en nom de la seguretat nacional i les normes del país d'origen es van incloure a la Llei de reducció de la inflació. Les institucions financeres mundials també s'enfronten a problemes, mentre que el creixement dels BRICS ha permès a aquests països acumular grans reserves externes, augmentant la seva llibertat respecte del Fons Monetari Internacional i el Banc Mundial. També es van crear noves institucions competidores, com ara el Nou Banc de Desenvolupament. L'autor també destaca que l'aparició de la Xina com la segona economia més gran del món ha creat grans tensions geopolítiques, com ara la guerra comercial i els debats sobre el futur de les monedes internacionals. Els Estats Units i la Xina són tant geopolíticament antagònics com econòmicament interdependents. Tanmateix, aquesta interdependència és problemàtica a causa dels desequilibris econòmics entre els dos països, com ara l'estancament dels ingressos als Estats Units i el baix consum intern a la Xina. Per abordar aquests problemes, l'autor proposa reequilibrar les economies nacionals acabant amb la dependència dels Estats Units del consum impulsat pel deute i fomentant el consum a la Xina mitjançant millors proteccions socials i negociacions salarials més sòlides. Daunton adverteix de la necessitat de repensar el creixement allunyant-se de l'obsessió pel PIB i centrant-se més en l'esgotament dels recursos globals. Proposa tornar a un equilibri semblant al de Bretton Woods, en què institucions internacionals com l'FMI i l'OMC se centren en l'estabilitat del sistema financer mundial i en el seguiment de les relacions entre blocs comercials en lloc de buscar nous acords comercials i la liberalització financera. A més, considera que institucions com la FAO i l'OMS han de tenir un paper crucial en la solució dels problemes d'inseguretat, alimentació, malalties zoonòtiques i degradació ambiental. En definitiva, cal enfocament policentric i un multilateralisme a diferents nivells per afrontar els reptes actuals de la governança econòmica global i cal trobar solucions als fracassos del capitalisme individualista per no repetir els errors de la crisi financera mundial del 2008.

Sostenibilidad y cambio climático

Fernando Valladares Excessive personal consumption has serious global consequences

El canvi climàtic és un problema global amb contribucions desiguals, ja que els països que pateixen més els seus impactes sovint són els menys responsables de les seves causes. En aquest context, és evident que les persones més riques són les principals emissores de gasos d'efecte hivernacle i que el consum personal excessiu entre les persones més adinerades és un problema que s'ha de tractar. Diferents estudis han demostrat que el 10% més ric és responsable d'una quantitat desproporcionada d'emissions de diòxid de carboni a escala global. Reduir la petjada de carboni de les persones més riques podria ser la manera més ràpida d'aconseguir emissions zero netes però abordar el consum excessiu no sembla ser una prioritat dels governs i polítics. Aquesta negligència és perjudicial per al planeta i dificulta els esforços per arribar a les emissions zero. Organitzacions com Greenpeace i Oxfam subratllat el problema dels cotxes de luxe que pertanyen als més rics i tot i que les llars més adinerades poden ser més eficients energèticament en alguns aspectes, el seu major tamany i la possessió de béns de luxe que requereixen molta energia contribueixen a la seva petjada de carboni. A més, poden absorbir increments de costos sense canviar el seu comportament, agreujant el problema. Per exemple, abans de la pandèmia de la COVID-19, la meitat de les emissions de l'aviació comercial estaven relacionades amb l'1% de les persones que viatjaven amb més freqüència. Valladares considera que el fracàs a l'hora d'abordar els patrons de consum dels consumidors amb alts recursos representa una oportunitat perduda per abordar tant la desigualtat com la reducció del carboni. La desigualtat econòmica té costos ambientals significatius, amb un consum energètic que és el doble en societats desiguals. Els esforços per mitigar el canvi climàtic sovint es centren en els més pobres del món, abordant qüestions com la seguretat alimentària i energètica. No obstant això, les polítiques també han d'adreçar-se als rics. Malgrat que alguns països s'estan movent en aquesta direcció, Espanya, per exemple, ha proposat un «impost climàtic» per a les persones amb actius que superen els 100 milions d'euros per fer front millor al canvi climàtic. Si els rics paguessin un impost climàtic d'aproximadament el 2% de la seva riquesa, es podrien generar uns 300.000 milions d'euros a nivell mundial per lluitar contra el canvi climàtic. Aquesta mesura compta amb el suport científic i es considerarà durant la propera presidència espanyola de la UE. En definitiva, per abordar el canvi climàtic cal no només esforços per reduir les emissions dels més pobres, sinó també canviar els patrons de consum dels rics. La distribució desigual de responsabilitat i els costos ambientals de la desigualtat econòmica exigeixen canvis socials profunds. Els governs i la cooperació internacional han de prioritzar aquestes qüestions per mitigar el canvi climàtic de manera efectiva.

Pawel Czyzak & Rebekka Popp Eastern EU countries will make or break the bloc's 2030 renewables goal

Els autors adverteixen que l'objectiu de 2030 de la Unió Europea per a l'energia renovable

està en perill degut a l'escassa ambició dels països de l'Europa Central i Oriental i subratllen la importància d'incrementar els compromisos nacionals en matèria d'energia eòlica i solar en aquests països. La revisió dels Plans Nacionals d'Energia i Clima presenta una oportunitat clau per establir compromisos nacionals més alts en matèria d'energia eòlica i solar. Actualment, països com Hongria, Eslovàquia, Bulgària, Txèquia i Polònia tenen els objectius d'energia renovable més baixos entre tots els països de la UE. Els països de l'Europa Central i Oriental només generen el 25% de la seva electricitat a partir de fonts renovables, en comparació amb el 55% de fonts fòssils. Això ha comportat uns preus d'electricitat molt alts i una vulnerabilitat a costos volàtils i problemes d'oferta. No obstant això, segons un informe del think tank Ember especialitzat en temes energètics, aquests països podrien augmentar la quota de renovables en els seus sistemes energètics fins al 63% el 2030. Això requeriria un increment sis vegades superior en la capacitat eòlica i solar, passant de 35 GW a 196 GW. L'augment dels objectius en l'energia eòlica i solar no només comportaria beneficis ambientals, sinó que també desbloquejaria almenys 137.000 milions d'euros en finançament de la UE per a la transició energètica. A més, la regió podria construir un excedent d'electricitat verda de baix cost, permetent les exportacions i reduint els preus mitjans de l'electricitat. No aconseguir mantenir el ritme de desplegament de les energies renovables comportaria que els països veïns llancesin energies renovables més barates de manera més ràpida, reduint així la competitivitat de les economies de l'Europa Central i Oriental i augmentant els costos de vida. Per fer front a aquests reptes, la col·laboració i la cooperació transfronterera són crucials. Els països de la regió haurien d'explorar opcions com ara el comerç d'electricitat verda, el cofinançament d'inversions necessàries, la planificació d'adjudicacions transfrontereres per a projectes d'energia eòlica i solar, i l'intercanvi de coneixements per superar les barreres polítiques, administratives i tècniques en el desplegament de les energies renovables. Seguint aquests passos, l'Europa Central i Oriental podria unir-se a la transició europea cap a l'energia neta, assegurant una energia assequible i segura per als seus ciutadans i empreses, alhora que reduiria la seva dependència dels combustibles fòssils russos, que representa una amenaça significativa per a la seguretat de la regió.

Kako Nubukpo La solidarité rationnelle: un nouveau modèle pour la révolution écologique et sociale en Afrique

L'article posa de manifest els reptes als quals s'enfronta Àfrica en termes de desenvolupament econòmic i transició ecològica. Subratlla que sense polítiques socials proactives destinades a millorar el benestar de les poblacions, no hi pot haver desenvolupament econòmic sostenible ni revolució ecològica a l'Àfrica. Així doncs, la transició ecològica ha d'anar acompanyada d'una transició social cap a més justícia, perquè les poblacions més desfavorides, encara que són les menys responsables, són les més vulnerables al canvi climàtic degut a la manca de recursos per adaptar-s'hi. El canvi climàtic ja ha provocat un deteriorament del 20% de la productivitat agrícola de l'Àfrica subsahariana des de 1980, la qual cosa afecta especialment les condicions de vida dels agricultors que encara produeixen prop del 80% dels aliments que es consumeixen a la regió. Això genera una situació precària a mesura que la població africana continua creixent i la productivitat agrícola disminueix. L'autor també destaca les possibles

conseqüències d'aquesta situació, com ara la migració massiva a altres regions, els conflictes interètnics i regionals i les tensions socials i polítiques. Per evitar aquests escenaris, considera que cal redefinir les prioritats i basar les polítiques públiques en els recursos endògens d'Àfrica, destacant les pràctiques socials, la solidaritat local i la creativitat de la joventut africana. També denuncia el fracàs de les polítiques de desenvolupament passades, caracteritzades per l'extracció econòmica, la depredació de recursos i la dependència dels interessos de les multinacionals i les grans potències. En darrer terme, per construir un futur sostenible a l'Àfrica, cal reinventar el benestar humà en relació al món que l'envolta, promoure els béns comuns i la solidaritat local i desenvolupar solucions econòmiques i energètiques sostenibles que beneficiïn tothom.

Innovación, ciencia y tecnología

Laurie Garrett The Pandemic Is Over. What Does That Even Mean?

L'autora reflexiona sobre la pandèmia de COVID-19 i la compara amb la pandèmia del VIH i la SIDA i assenyalava que, malgrat els avenços tecnològics i els recursos invertits, el virus s'ha propagat per tot el món i ha causat milions de morts. A més, destaca que la COVID-19 continua evolucionant i adaptant-se a diferents espècies animals, igual que el VIH. Garrett adverteix que, tot i que s'espera que la COVID-19 segueixi una trajectòria similar a la grip, convertint-se amb el temps en una malaltia menys virulenta, l'experiència amb el VIH demostra que el virus pot persistir i causar malaltia i mort malgrat els avenços en el tractament. L'autora assenyalava que tant el VIH com la COVID-19 requereixen solucions mèdiques costoses i continuades, com els antiretrovirals per al VIH i les vacunes i tractaments per a la COVID-19. Destaca que les vacunes d'ARNm utilitzades per lluitar contra la COVID-19 no bloquegen la infecció ni eviten la transmissió del virus. A més, l'eficàcia de les vacunes disminueix amb el temps, ja que el virus evoluciona per atacar el sistema immunològic. L'autora compara les vacunes d'ARNm amb la profilaxi prèvia a l'exposició (PrEP) utilitzada en el VIH, que tampoc ofereix una protecció vitalícia contra la infecció. Pel que fa a l'evolució futura, Garrett afirma que, tot i que es duren a terme reformes i s'emetran informes sobre les lliçons apreses, és probable que els canvis siguin simbòlics i no ofereixin una defensa adequada contra futures pandèmies. També destaca que les desigualtats en l'accés a les vacunes persisteixen i que hi ha una tendència a oblidar la malaltia una vegada que les persones als països desenvolupats estan protegides.

Gabriel Jaraba La inteligencia artificial, el culto a la máquina y la manipulación de las conciencias

L'autor planteja les inquietuds referents a la Intel·ligència Artificial (IA) i destaca que són un bon indicatiu que els éssers humans encara estan atents a qualsevol amenaça que pugui comprometre la seva essència i que, de manera rudimentària, encara es poden resistir a la deshumanització. També destaca que actualment el neocapitalisme ultraliberal busca promoure un transhumanisme que representa un nou projecte de dominació integral en

nom dels beneficis de la tecnociència. L'article assenyala que la relació entre l'ésser humà i la màquina sempre ha estat complexa i va més enllà del simple rebuig al progrés tecnològic. Es planteja la possibilitat que la substitució de treballs per mecanismes sigui només el començament, i es presenta una distòpia en què un món dominat per màquines gestiona la convivència humana només com un element mínim necessari per a la reproducció de les mateixes màquines. L'article destaca el recel cap a la IA com una manifestació d'aquesta por cap a la civilització de les màquines. Això no obstant, Jaraba adverteix sobre la necessitat de no confondre l'esperit crític amb una actitud supersticiosa cap a la tecnologia i assenyala la dificultat històrica de distingir entre màgia i tecnologia en el desenvolupament de la tècnica avançada. Es planteja que la comunicació es presenta com la ciència articuladora de la postmodernitat, i amb això sorgeix el temor a la "manipulació de les consciències". El rebuig al progrés, el decreixement i el ressorgiment del culte a allò «natural» són vistos com a característiques del que es considera progressista. Finalment, argumenta que el concepte d'IA és provocador, ja que no representa la veritable intel·ligència i no té un element fonamental de la condició humana: la capacitat de prendre decisions morals. Conclou afirmant que el culte a la màquina representa el desig d'escapar de les imperfeccions de la vida humana i que la veritable llibertat implica acceptar la paradoxa de la imperfecció, ja que altrament es corre el risc de caure en la manipulació de les consciències i en la recerca de la perfecció, semblant al que va representar el nazisme.

Matthew Hutson Can We Stop Runaway A.I.?

L'autor alerta dels perills i dels riscos que presenten les aplicacions d'Intel·ligència Artificial (IA). Tot i que la tecnologia d'IA actual encara no arriba al nivell de la intel·ligència humana, molts investigadors creuen que ens podem encaminar cap a una Intel·ligència Artificial General (IAG) capaç de pensar al nivell humà. Alguns experts fins i tot especulen que la IAG podria avançar ràpidament fins al punt de la superintel·ligència, on superaria el control humà i s'infiltraria en tots els aspectes de les nostres vides. No sabem si la IAG és factible o si els ordinadors poden fer-se més intel·ligents. No obstant, els últims avenços en IA han fet que els escenaris més preocupants siguin més plausibles. En aquest sentit, un camp de recerca anomenat "alineació de la IA" té com a objectiu reduir els riscos associats a la IA assegurant que els sistemes informàtics estiguin alineats amb els objectius humans. El desafiament rau en evitar les conseqüències no desitjades i inculcar valors morals o els seus equivalents en màquines en les IA. La recerca en alineació ha revelat que fins i tot els sistemes d'IA senzills poden mostrar comportaments inesperats i no desitjats. A mesura que els sistemes d'IA es tornen més sofisticats i potents, aquests resultats poden tenir conseqüències importants. Una IA superintel·ligent dissenyada per servir a la humanitat podria perseguir objectius nous, acumulant poder econòmic, polític i militar. Imaginar escenaris en què persones o governs poderosos posseeixin IAG planteja més preocupacions sobre el seu ús inadequat. Tot i que els científics no volen aturar l'avanç de la IA pel seu poder transformador en diversos camps, molts investigadors adverteixen dels seus perills. Trobar l'equilibri entre els avantatges i els riscos de la IA continua sent un repte. Els governs han proposat regulacions sobre les aplicacions d'IA, però no s'han centrat a fons en la investigació i el desenvolupament. Per fer front als reptes plantejats per les tecnologies

emergents, organitzacions com l'Organització Mundial de la Salut utilitzen mètodes de previsió. En lloc de predir el futur amb detall, es centren en preparar-se per a escenaris probables. En conclusió, a mesura que la IA es fa més prevalent, les preocupacions sobre el seu impacte en la societat i els riscos associats al seu desenvolupament augmenten.